

Rok 28.

Przedpłata na pocztach: kwartalnie 1,26 mk., z odnośnikiem do domu 1,82 mk. — Inzeraty od wiersza drobnego 25 fen. — Rękopisów się nie zwraca. — Ekspedycja ulica Posadowskiego 39.

Telefon Redakcji: 1142.
Poznań, niedziela 27 lutego 1910.
Telefon Ekspedycji: 1013.

Przedpłata w Poznaniu: kwartalnie 1,20 mk. z odnośnikiem do domu 1,45 mk., miesięcznie 40 f., z odnośnikiem 50 fen. — „Wielkopolanin” wysłodzi rocznie. — Redakcja ul. Dolna Wałowa 1.

Nr. 47

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Przedpłata na marzec.

„Wielkopolanin” kosztuje na wszystkich pocztach w Niemczech

40 fen.

W Poznaniu zapisywać można „Wielkopolanina” w Ekspedycji, ul. Posadowskiego nr. 39 i w agencjach za 40 fen.

„Wielkopolanin” zapisany jest w cenniku pocztowym w wykazie głównym (Zeitungs-Preisliste II-te Abtheilung U Poln. — W Austrii: Oester. Zeitungs-Preis-Verz. für 1908.

„Wielkopolanin” dołącza dla swych abonentów bezpłatny dodatek świąteczny z rycinami pod tyt.: „Ognisko domowe” i prowadzi obronę prawną dla swych przyjaciół bezpłatnie.

„Wielkopolanin” ma obecnie największą z wszystkich pism polskich liczbę abonentów; umieszczane w nim ogłoszenia znajdują jak największe rozprzestrzenienie.

Abonent „Wielkopolanina” otrzymuje „Pasieki” za niższą opłatą.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

O kredycie udzielanym przez rząd przy tworzeniu włości rentowych.

Tworzenie włości rentowych na mocy prawa z dnia 7 lipca 1891 napotykało na rozmaite trudności pieniężne. Trzeba było spłacić wszystkie hipoteki i wierzyste ciężary, na majątkach cięższe, które wszystkie jak prawo przepisyje spłacone być muszą, trzeba było dalej budować domy mieszkalne i budynki gospodarcze. W czasie tym, w którym hipoteki i ciężary wierzyste spłacać budynki budować było trzeba, nie było pieniędzy, bo listy rentowe, które w głównej części celowi temu służą, później się wydają.

Trudności te doprowadziły do wydania prawa z 12 lipca 1900 podług którego z funduszy rezerwowych banków rentowych suma aż do 10 000 000 marek do dyspozycji stawiona została, z której na cele powyższe pożyczki udzielane być mają.

Udzielanie pożyczek zależy od porady generalnej komisji, na zewnątrz występuje bank państwowy jako wierzyciel. Większość pożyczek stosuje się do wartości, zapewniającej punktualną spłatę, a więc do sumy pożyczki rentowej, do wpłat kupujących włości rentowe. Odbierający pożyczkę tę musi dla banku państwowego zapisać hipotekę i odstąpić mu wszelkie swe prawa wobec banku rentowego, albo osób trzecich. Stopa procentowa pożyczek tych wynosi trzy i pół od sta.

145 majątków podzielono na 3000 włości rentowych, udzielono pożyczek w sumie 26 258 054 marek 79 fen., z tych spłacono 16 178 965 m. 19 fen.

W ostatnim czasie udzielono pożyczek z funduszu celem poparcia wewnętrznej kolonizacji w Prusach Wschodnich i Pomorza. Z kredytu tego czerpią

przeważnie prusko-wschodnie Towarzystwo ziemskie i Towarzystwo kolonizacyjne pomorskie. Udziela się Towarzystwom tym kredytu aż do 85 procent wartości majątków, tak, że Towarzystwa te tylko 15 procent sumy kupna z własnych funduszy pokryć muszą. Tak samo dostają Towarzystwa te kredyt na melioracje, pomiary i na inne prace przedwstępne.

Pożyczki te spłaca się z list rentowych i wpłat. Z funduszu dla poparcia wewnętrznej kolonizacji w Prusach Wschodnich i na Pomorzu udzielono dotąd pożyczek na 4 miliony marek.

Te 10 milionów marek, uchwalonych w roku 1900, nie wystarczają obecnie. — Tworzenie włości rentowych nie cofnęło się, lecz wzrasta, i tak podzielono na włości rentowe

w roku	hektarów
1900	4279
1901	4714
1902	3645
1903	5400
1904	5242
1905	9778
1906	10049
1907	13417
1908	12476

Listów rentowych wydano

w roku na	marek
1900	1,558,020
1901	2,331,857
1902	2,412,408
1903	2,819,531
1904	3,710,792
1905	8,255,692
1906	8,324,968
1907	10,849,133
1908	13,944,068

Rząd wystąpił z projektem, aby sumę, z której pożyczki udzielać było można, podwyższyć o 5 milionów marek, tak, że ma wynosić 15 milionów marek.

Prawo dotychczasowe pozwalało pożyczki te udzielać tylko celem spłat hipotek i ciężarów wierzystych, obecnie rząd pragnie pożyczek tych udzielać na prace melioracyjne, pomiary i wszelkie inne prace przedwstępne.

Fundusz 5 milionów marek ma być również wzięty z funduszy rezerwowych banków rentowych, które wrażliwe o 600 do 650 tysięcy marek rocznie.

Chodzi tu nie o zużycie tych funduszy rentowych, lecz o oprocentowanie.

Kredytu udziela się tak ostrożnie, że żadnych nie było strat.

XI Zjazd delegatów

Związku katolickich Towarzystw Robotników polskich archidiecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej odbędzie się w niedzielę 28 lutego na sali Wzgórza św. Łazarza w Poznaniu.

Msza św. na intencję zjazdu odbędzie się w niedzielę 28 lutego o godzinie 9 tej przed południem w kościele Matki Boskiej Bolesnej na św. Łazarzu.

Początek obrad o godz. 10-tej przed południem.

Porządek obrad: 1) Zagajenie. 2) Sprawdzenie legitymacji delegatów. 3) a) Sprawozdanie komisji rewizyjnej z kasy Związku za rok 1909; b) pokwitowanie zarządu głównego; c) wybór 3 rewizorów na zjazd przyszły. 4) Dyskusja nad sprawozdaniem związkowym, drukowanym w Robotniku. 5) Ustanowienie etatu Związku na rok 1910. 6) Wybór 2 członków głównego zarządu według § 12 ustaw związkowych. 7) Sprawa związkowej kasy pośmiertnej. 8) Wniosek bez uchwał. 9) Zamknięcie zjazdu.

Przypominamy, iż według § 16-go ustaw związkowych każde Towarzystwo ma obowiązek wysłać prócz X. patrona lub wicepatrona delegatów świeckich, wybranych przez członków Towarzystwa na zebrań.

Delegatem może być członek zarządu lub zwyczajny członek. Towarzystwa liczące mniej niż 100 członków, wysyłają jednego świeckiego delegata, liczące do 300 członków, dwóch delegatów, do 500 — trzech, do 700 — czterech itd.

Delegaci otrzymać winni odszkodowanie z kasy Towarzystwa za podróż i zmudę, ponieważ zjazd odbyć się musi w dzień powszedni.

Wstęp na salę dozwolony tylko delegatom za okazaniem legitymacji.

Od godz. 1 do 2 w południe przerwa obiadowa. Obiad wspólny na Wzgórzu św. Łazarza (Wilhelmshöhe). Cena obiadu 1 mk.

Zarząd Główny

Związku Kat. Tow. Robotników polskich.

X. A. Stychel, X. St. Adamski, prezes. sekr. gen.

F. Bednarkiewicz. X. Dettloff. Fr. Dobry. Dopierała. X. Laubitz. Stańczak.

Jan Turno. X. P. Wawrzyniak.

Komisja regulaminowa

parlamentu niemieckiego przyjęła na ostatnim swym posiedzeniu na wniosek nacjonalistów następujący dodatek do § 48 porządku obrad: „Jeżeli członek rady związkowej po za porządkiem obrad głos zabiera, może parlament uchwalić otwarcie dyskusji.” Według obowiązujących obecnie przepisów regulaminowych wolno członkom rady związkowej każdego czasu po za porządkiem obrad zabierać głos parlament zaś nie ma prawa do dania mu natychmiastowej odpowiedzi.

Odezwa do rodziców, których synowie na Wielkanoc opuszczają szkołę.

Wkrótce wielu chłopców opuści szkołę, nadejdzie więc chwila poważnego zastanowienia się rodziców, jak dalszymi ich losami pokierować. Ponieważ to sprawa dla całego społeczeństwa doniosłego znaczenia, więc i my jako reprezentanci polskiego rzemiosła i przemysłu uważamy sobie za obowiązek w tak ważnej chwili zabrać głos.

Wielu rodziców jest zdania, że nie-

korzystnie jest oddawać syna w naukę na rzemieślnika, ponieważ dopiero po ukończeniu trwającej kilka lat nauki zarabia; lepiej, że zostanie robotnikiem, gdyż jako taki dostaje płacone od chwili rozpoczęcia pracy. Jest to z gruntu fałszywe zapatrywanie, niegodne człowieka myślącego o swojej przyszłości. Powinniśmy koniecznie pójść w górę społecznie i ekonomicznie, jeżeli jako naród chcemy się utrzymać; robotników jest dosyć, ale rzemieślników w niektórych zawodach wprost braknie. Przecież dobry rzemieślnik znacznie więcej od robotnika zarabia, a chwilowy zysk, jaki młodzieniec osiągnie w przedziale 3—4 lat, w którymby się uczył, chcąc zostać rzemieślnikiem, jest w stosunku do większego zarobku rzemieślnika, przez dziesiątki lat trwającego tak minimalny, jak kropla w morzu. Rzemieślnik, jeśli jest pilny i oszczędny, może się usamodzielnic, nie potrzebując się w takim razie sam nadzwyczajnie pracować, gdyż mając czeladników i uczniów może tylko pracę rozsądnie im rozdzielić i ich dojrzeć. Robotnik natomiast, chociaż głowa już słowna pokryta, jeszcze jest zniewolony wykonywać prace wymagające fizycznego natężenia.

Rodzice, wogóle starsi, nie powinni nigdy tej niemądrosi wypowiadać, jakoby jedno rzemiosło było więcej lub mniej zaszczytne od drugiego. Bacznie należy, aby chłopców dać w naukę tego rzemiosła, do którego mają zamiłowanie.

Zdarza się często, że rodzice i opiekunowie najchętniej dają tam chłopcom w naukę, gdzie majstra lepiej od innych chłopca wynagradza, nie troszcząc się wcale o to, czy się tam też prawdziwie rzemiosła wyuczy. Kto chce być rzetelnym człowiekiem i nie chce chłopcu na życie wyrządzać krzywdy, nie powinien go pod żadnym warunkiem dawać w naukę do słabego w swoim zawodzie majstra, albowiem obecnie są takie czasy, że i od młodego czeladnika wymagają chlebodawcy gruntownej znajomości w jego zawodzie. Jeżeli jej nie posiada, jest często bez miejsca, wreszcie chwytając łopatę, idzie jako robotnik, a wyzywając na rzemiosło, co się tylko zmiesci, odstrasza od niego częstokroć innych. Oto maray skutek dobrego wynagrodzenia podczas nauki.

Natomiast chłopiec umysłowo i fizycznie dobrze rozwinięty i do pracy chętny, oddany w naukę do sumiennego i dzielnego w swoim zawodzie majstra, już po niedługim czasie praktyki jako czeladnik może zostać wermistrzem, zarządcą, słowem objąć lepiej płatne stanowisko, błogosławiąc tych, którzy go oddali w naukę rzemiosła.

Do jakich zawodów synów w naukę oddawać, nie będziemy specjalnie wymieniali, gdyż w każdym rzemiosle zdolni rzemieślnicy są potrzebni, chociaż przyznajemy, że mamy zawody przez nas jeszcze albo wcale, albo też niedostatecznie wyszukane, jak np. koszykarstwo, w którym to rzemiosle obcy podobiali się majątków.

Każde rzemiosło jest dobre i człowiekowi utrzymanie zapewnić może, byle się tylko jego gruntowną znajomość posładało.

Odzywamy się z gorącą prośbą, aby rodzice uzdolnionych synów do rzemiosła oddawali i tem samem przyczynili się do podtrzymania stanu średniego, który w naszych obecnych warunkach odgrywa ważną rolę. Stan wiejski może także dostarczyć nowych sił rzemiosłu, zamiast wysyłać synów na zachód w dalekie strony; niech ojcowie i opiekunowie tych synów tutaj w kraju zatrzymają, oddając ich do rzemiosła, które zawsze przy rzetelnej i umiejętniej pracy daje przyzwoite utrzymanie.

Niechże więc rodzice i opiekunowie postępują wedle naszych ze serca płynących wskazówek i rad, a tak oni jak i synowie nie będą w przyszłości tego żałowali.

Zarząd okręgowy Tow. Przemysłowych na miasto Poznań.

Stefan Chociński, prezes.

Stanisław Porankiewicz, sekretarz.

Stefan Geppert, J. Danielewski,

J. Dzierżewicz — Komisja

St. Chmielewski, Teodor Krause.

Zenon Lewandowski, Ks. Rudzki.

A. Walkiewicz.

Litwini a rocznica grunwaldzka.

Wychodzące w Tyłty pismo litewskie „Birute“ zamieściło odezwę Towarzystwa „Birute“ do społeczeństwa litewskiego. Stręśłszy w kilku słowach dzieje bitwy pod Grunwaldem, autorzy odezwę zaznaczają, jak roku zeszłego w Niemczech uroczyste obchodzono 1000-letnią rocznicę wytopienia legionów rzymskich przez wojska germańskie pod wodzą Arminiusza.

„Co jest więc przyjętem u innych narodów“ — pisze „Birute“ — „te o i nam nikt chyba nie może zabronić; my również chcemy uroczyste obchodzić ów pamiętny dzień z dziejów historii naszego narodu.“

W tym celu Towarzystwo „Birute“ urządzi stosowny obchód i odwołuje się do społeczeństwa litewskiego, zapraszając wszystkich do wzięcia w nim udziału. Uroczystość odbędzie się w Tyłty dnia 17 lipca. Program nader urozmaicony: na scenie będzie wystawiona tragedia historyczna, poczem uformowany pułk żołnierzy litewskich, przybranych w odzież historyczną, z orkiestrą wojskową przejdzie przez ulice miasta. Nadto Towarzystwo organizuje wielki chór litewski ze śpiewami narodowymi. Uczestnicy są spodziewani nie tylko z Litwy pruskiej, lecz i z Litwy rosyjskiej.

Walne zebranie

Banku Przemysłowców

odbyło się wczoraj wieczorem o godz. 6 na sali Bazarowej. Zagali członkowie Rady nadzorczej p. Telesfor Otmianowski. Na przewodniczącego zebrania poproszono X. prałata Wawrzyniaka. Po odczytaniu porządku obrad zabral głos p. Ludwik Frankiewicz, żądając dołączenia jeszcze jednego punktu, a mianowicie: wybór komisji rewizyjnej. Wylądowała się z tego obszerna dyskusja, w której zgodzono się ostatecznie, po wyjaśnieniu sprawy przez X. prał.

Wawrzyniaka, na co dopiero odczytany porządek obrad.

Wybór czterech członków Rady nadzorczej w miejsce ustępujących pp: Filipowicza, prof. Drygasa i St. Rzepeckiego miał rezultat następujący: Oddano głosów 366, a wybrano w pierwszym głosowaniu pp.: Filipowicza (267 gł.) St. Rzepeckiego (221 gł.) i prof. Drygasa (196 gł.). Do ścisłego wyboru przyszło pomiędzy p. Zenonem Lewandowskim a adw. p. Kotlińskim, zwyciężył adw. p. Kotliński.

Do sprawozdania z czynności Banku i przedłożenia rachunków i bilansu za r. 1909 przemówił dyrektor p. Bryllowski, wyrażając gotowość do udzielenia objaśnień na liczby umieszczone w przedłożonym w druku sprawozdaniu.

Sprawozdanie Rady nadzorczej z dokonanej rewizji przez rewizora Związku zdał p. T. Otmianowski.

Sprawozdanie komisji rewizyjnej zdał p. Ludw. Frankiewicz. Co do funduszu emerytalnego, wynoszącego teraz już prawie 200 tys. mk. proponuje p. Fr., aby funduszowi temu nie przekazywano w przyszłości oprócz ustawami przepisanych 5 proc. od czystego zysku, żadnej kwoty z jego oprocentowania.

Ze strony zarządu odpowiedziano panu Fr., że sprawą tą zajmował się już zarząd i w przyszłości zostanie uregulowana.

Zapowiedziana w porządku obrad zmiana § 5 ustaw nie przysłała do skutku, ponieważ o tym czasie zebranie nie było już prawomocne do powzięcia uchwały.

Komisji rewizyjnej na rok przyszły nie wybrano.

Z zysków wynoszących 508,210,70 mk. przekazano do rezerwy nadzwyczajnej 30,410,50 mk., do funduszu emerytalnego 25,410,50 mk., na dywidendę 7 procent, czyli 437,264,80 mk., dla 2 wdów po zmarłych członkach zarządu po 1000 mk., jako renowację dla Rady nadzorczej 10,545 mk., a pozostałe 2,579,90 mk. do funduszu jubileuszowego. Kończę zebrania krótko przed godziną 10.

Wiadomości polityczne.

Niemcy. Berlin, 25 lutego. (Z parlamentu). Obradowano w dalszym ciągu nad etatem ministerstwa spraw wewnętrznych.

Berlin, 25 lutego. (Z sejmu). Odbywało się w dalszym ciągu drugie czytanie etatu ministerstwa spraw wewnętrznych. Przy tytule wyższy sąd administracyjny zabrał głos poseł nasz dr. **Mizerski**. Polacy nie zaczęli nigdy dotąd wyroków najwyższego sądu administracyjnego, dziś muszą poddać krytyce dwa wyroki tego sądu, które zgładziły ze świata wóz Drzymały. Sąd najwyższy administracyjny uznał wprawdzie, że wozy mieszkalne nie podpadają pod ordynację budowlaną, ale że należy uważać je jako domy, dla tego trzeba mieć konsens kolonizacyjny według noweli z r. 1904, jeżeli mają być wzniesione poza wsią. Wyrok ten jest niesprawiedliwy, bo wóz nigdy nie jest domem. Wyrok ten stoi w sprzeczności z wyrokiem sądu nadziemskiego w Berlinie z dnia 22 kwietnia 1909, który wykazuje, że mimo braku konsensu

budującego tylko wtedy można ukarać, skoro przez wystawienie domu mieszkalnego rozpoczął budować osadę. Już w r. 1908 sąd najwyższy administracyjny orzekł podobnie w sprawie Gałkowskiego z Białymostka, ale wyrok ten jest nader krótki i nie ma uzasadnienia. Sąd powinien był przedewszystkiem zbadać czy § 13 b noweli nie sprzeciwia się prawu rzeszy a potem musiałby był stwierdzić, że cała nowela jest prawem wyjątkowym najgorszego rodzaju. Takich ustaw nie wolno domagać ekstensywnie. Dawniej trybunał nigdy nie wazytywał czegoś w prawo czego w niem nie było. Trzy razy w r. 1876, 1897 i 1903 uznał, że wolno po polsku mówić na wiecach, chociaż rząd domagał się zakazu. Nie zarzucał trybunałowi że świadomie złamał prawo, ale stwierdzał, że bezwiednie uległ sugestii hakatyizmu, który jak trucizna coraz więcej w szlachetne części ciała niemieckiego wnika. Mowę tę pogrzebawą dla wozu Drzymały kończy mowa usilną prośbą do trybunału, aby w przyszłości w sprawach politycznych nie zważał na rację stanu, tylko według niewzruszonych zasad sprawiedliwości sądził, aby stare przysłowie: jeszcze są sędziowie w Berlinie pozostało prawdziwem. Izba odroczyła się do jutra soboty godziny 10 z rana. Etat ministerstwa spraw wewnętrznych.

— Biuro Wolffa ogłasza urzędowy komunikat o wyniku narad pomiędzy kanclerzem rzeszy a austriackim ministrem spraw zagranicznych baronem Aehrenthalem. W komunikacie podniesione serdeczny stosunek Niemiec do Austrii i równy stosunek obu mocarstw do Włoch — „Neue Freie Presse“ podnosi, że komunikat ten jest obszerniejszym niż zwykle i jest dowodem ścisłego sojuszu pomiędzy obu mocarstwami.

— Po socjalistach urządzają teraz wolnomyślni zebrania przeciwko pruskiej ustawie wyborczej. Po zebraniach odbywają się pochody. Dotąd z przyczyny tych pochodów nie przyszło do zaburzeń.

Rosja. Lwów. Policja aresztowała Konst. Fidorowa, byłego oficera z Rosji pod zarzutem fałszowania monety i szpiegostwa na rzecz Rosji. Fidorow od dłuższego czasu ukrywał się we Lwowie jako robotnik budowlany.

— Lwów. (Rozbój posłów ruskich.) Śledztwo przeciw posłom Staruchom o pobicie redaktora „Selany“ Witolda Demianczuka już zostało ukończone. Ponieważ ministerstwo sprawiedliwości zażądało przysłania aktów, sąd dotąd nie zażądał wydania przez parlament Tymoteusza Starucha. Lekarze sądowi skwalifikowali czyn Staruchów jako lekkie uszkodzenie ciała, ponieważ jednak lekarz prywatny orzekł, że Demianczuk ma naruszoną kość czołową, czyn może będzie prawdopodobnie skwalifikowany, jako ciężkie uszkodzenie ciała. Lekarz polecił Demianczukowi udać się na dłuższy pobyt na południe.

— Rosja podarowała Bułgarii flotę, składającą się z czterech krążowników nowego typu: „Oczakow“, „Kaguł“ i „Merkuryj“ oraz 4 kontrtorpedowców i 2 łodzi podwodnych. Po odbiór tej floty udał się komisarz rządu bułgarskiego do Sewastopola. — Podług opinii bułgarskich sfer dyplomatycznych, podarek ten ma być odpowiedzią na mowę komendanta Tow. korpusu adriatyckiego — Abdalla, grożącą Bułgarii, w ra-

zie wejny, blokadą jej portów i wylądowaniem flankującej armii tureckiej w Warnie i Burgasie.

Bułgaria i Turcja. Onegdaj rozpoczęły się już niejako oficjalne walki na pograniczu bułgarsko-tureckim. Potyczkę stoczyły nadgraniczne oddziały rekognoskujące. Prowokacja była po stronie tureckiej. — Przedstawiciel rządu bułgarskiego Sarafow oświadczył, że napady na Bułgarię muszą absolutnie ustać. Na to poseł turecki odrzekł: „I my mamy już tego dosyć“. Wielki wezyr oświadczył niedwuznacznie w prowokującym tonie, że nie Turcja, lecz Bułgaria naruszyła z bronią w ręku granice.

Grecja. Półurzędowe źródła greckie potwierdzają pogłoski o tem, że rząd ma zamiar ogłosić dekret o zwołaniu Zebrania narodowego jeszcze przed końcem bieżącego miesiąca. Takie przypieszenie terminu zwolnienia Zebrania domaga się, iż sytuacja wewnętrzna w kraju pogarsza się ciągle. Rząd ma nadzieję, że po rozwiązaniu Ligi wojskowej z chwilą zwolnienia Zebrania, nastąpi pewne uspokojenie i wytworzą się warunki normalniejsze.

Anglia. Sytuacja gabinetu liberalnego w Anglii jest gorsza, niż przypuszczano. Nawet prasa liberalna zwątpiła o tem czy gabinet Asquitha utrzyma się na stanowisku, pomimo, że narodowcy irlandzcy i partja robotnicza wyrażają gotowość poparcia gabinetu, gdyż ustępstwa wymagane przez Irlandczyków i partję robotniczą w zamian za poparcie gabinetu są tak wielkie, iż w razie zgodzenia się na nie, rząd straciłby zaufanie w kołach umiarkowanych liberalów.

Subhasty w marcu.

Dnia 1 na sądzie w Krotoszynie o godz. 10, obsada zap. Korytnica. nr. 100 Jana i Józefa z domu Filipiak, Jezłor-skich, w obsz. 0,26,20 ha., z czystym doch. 1,04 tal., oszac. do pod. bud. na 24 mk.

Dnia 1 na sądzie w Wolsztynie o godzinie 9 domostwo zapisane Wolsztyn nr. 148, mistrza rzeźnickiego Teodora Hautkego, oszacowane do podatku budowlanego na 422 mk.

Dnia 1 na sądzie w Grodzisku o godzinie 9 obsada zapisana Łagwy nr. 79, Andrzeja Kaleki z Łagwów, mistrza krawieckiego Walentego Kaleki z Poznania, Marjanny, Wiktorji i Stanisławy Kaleków z Łagwów, Jadwigi Kaleków z Żegowa i Franciszki Kaleki z domu Nawrot z Łagwów, w obszarze 0,17,54 ha., z czystym dochodem 0,26 tal., oszacowana do podatku budowlanego na 45 mk.

Bank Ziemiński w Koronowie.

Obrót ogólny w r. 1909 wynosił 4,401,145,99 marek. Bilans w aktywach i pasywach przedstawia sumę 843,152 49 marek. Rachunek zysków i strat 46,474 57 marek. Do dyspozycji walnego zebrania pozostaje 3,169 98 marek.

Członków posiada Bank 240, których udziały wynoszą 279,000 marek.

Bank Ziemiński w Koronowie istnieje rok pięty.

Bank ludowy w Golejowie.

Obrót ogólny wynosił 2,896,757,50 marek. Bilans w aktywach i pasywach

Walka o imię.

4

Powieść

Flotra. Zacconne.

(Ciąg dalszy.)

Ale dwaj nieznajomi nie dozwolili mu tego uczynić, przytrzymali go bowiem na ziemi i to tak silnie, iż nie mógł się ruszyć.

W tejże chwili ukazała się młodemu lekarzowi jeszcze trzecia jakaś osoba, która pochyliła się nad nim.

— Wszak to pan, nieprawdaż — odezwał się ów przybysz głosem silnym i dźwięcznym — pan zowie się Fryderyk Barbior?

— Ja sam — odparł lekarz — dziwię się jednak...

— Masz pan lat trzydzieści? — ciągnął ów tajemniczy człowiek.

— Tak, panie.

— I jesteś doktorem?

— W samej rzeczy.

— Najmocniej przepraszam pana za gwałt, któregośmy się dopuścili na jego osobie... ale trudno mi było przebiegać w środkach... i nie mogłem postąpić inaczej.

— Czegoż więc pan chcesz odemnie? — gwałtownie zawołał Fryderyk.

— Wkrótce się pan o tem dowiesz... tymczasem pozwól, iż doradzę jak się masz zachować. Jeżeli pan nie stawisz najmniejszego oporu tym ludziom, jeżeli zgodzisz się iść z nimi do powozu, czekającego nieopodal od tej ścieżki, wówczas nie stanie ci się nic złego, i za dni kilka będziesz całkiem wolny, nie poniosłaś przez ów czas żadnego szwanku.

— O! ani myślę zgodzić się na to.

— W takim razie żałować będę pana, bo dwaj ci ludzie za jakąś cenę dopelniają danego im rozkazu; nie są oni bynajmniej cierpliwi, więc postarają się skończyć tę sprawę choćby przemocą, a wówczas... za nic nie ręczę.

— Czy jednak nie mógłbyś mi pan powiedzieć... — nalegał młody lekarz.

— Nic nie mogę mówić... tylko mój pan ma do tego prawo.

— Dokądże mnie zawiozą ci ludzie?

— Tego się pan nie dowiesz nigdy.

— A jednak...

— Wierząc mi pan... to, co cię czeka... o wiele mniej jest przykrem, aniżeli się spodziewasz... i nie jeden może chciałby być na pańskim miejscu! Podaj się więc losowi, bądź posłusznym...

a powtarzam, że, jeżeli okażesz się uległym i umiającym dochować tajemnicy, bynajmniej nie będziesz żałował tego, co cię spotyka!.

Fryderyk przestał się opierać. Zresztą słowa, które usłyszał przed chwilą, wielce podrażniły jego ciekawość.

— „To, co cię czeka, o wiele mniej jest przykrem, aniżeli się spodziewasz... i nie jeden może chciałby być na pańskim miejscu...“

Tak się wyrażał tajemniczy nieznajomy, pozostawiając doktorowi obszernie pole do domysłów.

Oczywiście była to jakaś osobliwa przygoda, a ponieważ zapewniano go, iż nie poniesie on niczego obawiać, nie wahał się więc zastosować do woli owych ludzi.

— Kiedy tak, to co innego! — zawołał nieznajomy. Na św. Jakóba, dzielny z pana chłopak... a zatem, ruszajmy w drogę...

Wówczas dwaj owi ludzie puścili Fryderyka, pomogli mu się podnieść, poczem wszyscy udali się w tę stronę, gdzie miał się znajdować powóz.

W pół godziny, doktor i trzej jego towarzysze doszli do podnóża góry. Fryderyk, wśród ciemności, rozróżnił kare-

tę, zaprzęzoną w cztery muły, która tam oczekiwała.

— Wstadej pan! — rzekł nieznajomy do Fryderyka.

Doktor usłuchał, a obok niego usiadł ów tajemniczy człowiek. Zanim jednak ten ostatni zaczął ruszyć z miejsca, wyjął z kieszeni chustkę, mówiąc do swego towarzysza:

— Pozwolisz pan? Noc już na schyłku... za godzinę dzień zacznie, a nie trzeba, ażebyś pan widział, dokąd jedziemy.

I zawiązał mu oczy chustką.

Po chwili rozległ się trzask z bicia i karetka potoczyła się szybko, unoszona galopem przez cztery muły.

Jechano bardzo długo; Fryderykowi jednak nie przykryła się jednostajność podróży, gdyż, skoro tylko karetka ruszyła w drogę, on, nie starając się wcale zgłębiać tajemniczej przygody, usadowił się wygodnie i, otulony ciepłym płaszczem, zasnął jak najspokojniej w świecie.

Gdy się obudził, nie miał już chustki na oczach i spostrzegł ku wielkiemu swemu zdziwieniu, iż nocne cienie zaczęły już pokrywać okolice przez którą przejeżdżano.

909,067,05 marek. Do dyspozycji walnego zebrania pozostaje czystego zysku 5265,60 marek.

Członków posiada Bank 608, których udziały wynoszą 70,443,50 marek. Bank w Golejewie istnieje rok ósmy.

Bank pożyczkowy w Pleszewie.

Obrót ogólny wynosił 10,585,007,70 marek. Bilans w aktywach i pasywach 3,375,814,15 marek. Rachunek zysków i strat 172,850 marek. Do dyspozycji walnego zebrania pozostaje czystego zysku 22,430 marek.

Członków posiada Bank 1774; których udziały wynoszą 361,652,80 marek.

Bank pożyczkowy w Pleszewie istnieje rok 38.

Kasa pożyczkowa w Gnieźnie.

Obrót ogólny w roku 1909 wynosił 21,132,829,08 marek. Bilans w aktywach i pasywach 5,046,596,30 marek. Rachunek zysków i strat 70,551,68 marek. Do dyspozycji walnego zebrania pozostało 35,706,79 marek.

Członków posiada Kasa pożyczkowa 1707, których udziały wynoszą 587,963,81 marek.

Kasa pożyczkowa w Gnieźnie istnieje rok 39.

Repertuar Teatru Polskiego w Poznaniu.

— W sobotę, dnia 26 lutego po raz 1 „Uriel Akosta”, tragedia w 5 aktach Gutzkowskiego. Ceny dramatu. Abonament ważny za dopłatą.

— W niedzielę, dnia 27 lutego po poł. „Księżniczka dolarów”, operetka w 3 akt. Leona Falla. Ceny dramatu.

Wieczorem po raz 8 „Ulani księcia Józefa”, komedia w 4 aktach ze śpiew. i tańcami W. R. Ceny dramatu. Abonament ważny.

— W poniedziałek, dnia 28 lutego po raz 7 „Opowieści Hoffmanna”, opera fantastyczna w 4 aktach przez J. Barbiera, muzyka J. Offenbacha. Ceny operowe.

— We wtorek, dnia 1 marca na fundusz pomnika Zygmunta Przybyskiego po raz 1 „Państwo Wackowie”, komedia w 4 aktach Z. Przybyskiego. Ceny dramatu. Abonament uchylony.

(Bilety nabyć można w Domu towarowym K. Ignatowicza, za dopłatą 10 fen. — w dniu przedstawienia w kasie teatru.)

Wiadomości z bliska i z daleka.

Poznań, dnia 25 lutego 1910.

Uczmy dzieci czytać

i pisać po polsku!

jest otwarte od godz. 12—2 w południe i od 5 i pół do 6 i pół wieczorem. Telefon nr. 1640.

Dr. F. Schroeder,
ul. Rycerska 12.

* **Leźnica bezpłatna.** Tow. sp. z o.o. higienicznemu przy ul. Rycerskiej nr. 28 otwarta codziennie od pół 9 do pół 10 rano (chOROBY skórne i pęcherza i choroby wewnętrzne) oraz od 2—3 po południu (chOROBY dziecięce i kobiece).

Dr. Adam Karwowski, sekretarz.

* **Wybory uzupełniające posła do parlamentu z miasta Poznania i obwodów powiatów poznańskich w miejsce mecenasa Bernarda Chrzanowskiego,** który złożył mandat poselski, naznaczone zostały, jak wiadomo, na piątek 8 kwietnia. Magistrat poznański, stosując się do rozporządzenia ministerjalnego, ogłoszonego przez prez. rejencji, postanowił wyłożyć spisy wyborcze z dn. 10 marca. Spisy będzie można przeglądać aż do 17 marca włącznie w dniach powszednich od 8—1 przed południem, a w niedzielę 13 marca od 11 aż do 3 w salach A. i B. starego ratusza na pierwszym piętrze. Tylko w czasie od 10 do 17 marca mogą reklamować ci, którzy będą w spisach pominięci. Reklamację należy zgłosić ustnie lub piśmiennie do magistratu. Już dziś zachęcamy uwagę na spisy wyborcze i zachęcamy do jak najliczniejszego ich przeglądania. Zdarzało się bowiem, że nie zapisywano obywateli, zamieszkałych w Poznaniu od lat kilkudziesięciu!

* **Poznań.** Istna epidemia samobójstwa panuje jak się zdaje w Poznaniu. W niedzielę odebrał sobie życie pewien technik, onegdaj donosiliśmy o utopieniu się książkowej panny Mr. z Chwaliszewa, wczoraj znowu, że otrął się w pewnym tutejszym hotelu asystent pocztowy. Teraz donoszą, że w pomieszkaniu swoim na Chwaliszewie nr. 50 otrął się kupiec Oton Adler. Cztery samobójstwa więc w ciągu tego tygodnia.

* **Sp. X. preb. Kowalski** w Skórczynie pod Komornikami, cierpiący od dłuższe-

go czasu na serce i rozstrój nerwowy, umarł w czwartek rano w 41 roku życia. — R. i. p.

* **Na fundusz jubileuszowy Chopina** złożyli w dalszym ciągu p. p. W. Jerzykiewiczowie 10 mk. L. Kostrzeński, aptekarz 3 mk. Telesfor Otmianowski 4 mk. A. Słomińska 2 mk. M. Tłoczyńska 2 mk. M. D. 2 mk. M. O. 2 mk. M. Ch. 2 mk. E. i Z. P. 1 mk. Gromadzka, naucz. muzyki z Gniezna 4 mk., jej uczennice i uczniowie: Stanisława P., Jadwiga J., Marja L., Zofia L., Aleksandra G., Irena M., Iza K., Halina K., Hania J., Zofia T., Ignacy O., Karolek i Janek wszyscy po 1 marce. — Za dary powyższe serdecznie dziękuję i proszę o dalsze datki.

Halina Drygas,

skarbniczka komitetu jubileuszowego.

* **Składkę za r. 1908** nadesłał pow. inowrocławski. — Ze składką za r. 1908 zalegają powiaty: Bydgoski, mogileński, odolanowski, skwierski i wyrzyski. — Składkę za rok 1909 wpłaciły powiaty: Wieleński, śremski, żniński, wągrowiecki, czarnkowski i poznański zachodni, jarociński i gnieźnieński.

Prowincjalny komitet wyborczy.

M. Więckowski, skarbnik,
ul. Teatralna nr. 6.

* **Na chleb św. Antoniego** złożyli: Antoni i Elżbieta Eichstaedt 4,95. — Razem 13,35 mk.

* **P. St. Wenzlik**, fryzjer damski i perkusarz w Poznaniu przy ul. Wilhelmowskiej nr. 19 — obok składni firmy S. Michalski i Sp. — przypomina szan. paniom swój magazyn wyrobów z włosów. Pan Wenzlik praktykował w Paryżu, Londynie, Genewie, Wiedniu i Rzymie i za najlepsze wyroby z włosów otrzymał liczne nagrody. P. Wenzlika polecamy szan. paniom.

* **Jak nam z miasta** donoszą, zamierza Komitet wieczornic ludowych powtórzyć jeszcze raz wieczornicę chopinowską z tem samem programem, co za pierwszym razem. Nie wątpimy, że ci wszyscy, którzy z powodu braku miejsca na pierwszej wieczornicy być nie mogli, z radością podążą na drugi wieczór ku czci Chopina, i że sala Lamberta będzie znowu zapelniona po brzezi. Wieczornica naznaczona jest na niedzielę, d. 6 marca o g. 8 wieczorem.

* **Kandydat poselski.** Jak się „Dz. Pozn.” dowiaduje, na onegdajszem posiedzeniu Komitetu wyborczego miejskiego, na którym było obecnych jedenastu członków, ustanowiono 9 głosami przeciwko 2 p. Stanisława Nowickiego kandydatem poselskim w miejsce p. mecenasa Bernarda Chrzanowskiego. Tak więc Komitet miasta Poznania przedstawi wyborcom kandydaturę robotniczą.

* **Ważne dla rolników.** Izba handlowa poznańska zwraca uwagę, że z powodu prawdopodobnej wczesnej wiosny, administracja kolejowa nie będzie mogła zadowolić wszystkich sprowadzających sztuczne nawozy, jeśli zamówienia nie będą wczesne. W interesie zatem rolników zwracamy uwagę na to ogłoszenie izby handlowej.

* **Gnieźno.** Wczoraj odprowadziliśmy na miejsce wiecznego spoczynku zwłoki śp. Antoniego Echausta, dyrektora sądu z Berlina. Po nabożeństwie żałobnem w kościele św. Piotra wyruszył kondukt żałobny, prowadzony przez X. proboszcza Echausta z Książa. Liczne grono rodziny i przyjaciół zmarłego przybyło, aby mu oddać ostatnią przysługę. Zmarły odznaczał się wielką pracowitością i zacnością charakteru, umiał być szczerym, życzliwym przyjacielem, chętnie każdemu służył swą światłą radą, to też zwłoki Jego żegnali wszyscy z żalem i łzami w oku, że schodzi znowu do grobu jeden z najsławniejszych ludzi. Śp. Antoni Echaust po śmierci pierwszej żony śp. Marji Moszczyńskiej, ożenił się powtórnie z Walerją Prądzynską. Osierocił żonę i czworo dzieci. Niechaj Mu ta ziemia, którą szczerze kochał będzie lekka. Rodzinę pogrążoną w ciężkim smutku niechaj Bóg pocieszy.

* **Gnieźno.** Rójce miasta uchwalili 11 głosami przeciwko 9 zaprowadzić podatek od przyrostu wartości. Miasto traci skutkiem zniesienia cła od mięsa i podwyższenia pensji nauczyciela 100 tysięcy marek.

* **Oberniki.** W tutejszej okolicy kręci się szajka złodziei. Niedawno włamali się w Tarnówku do gościnnego M., a tegoż samego dnia skradli właścicielowi dóbr K. wieprza. Teraz znowu dorwali się na dwór. i zabrali dużo towarów jak sera, win itp. oraz 30 mk. pieniędzy z kasy. — Woda we Warcie rośnie i zalała już nisko położone grunta.

* **Strzelno.** W Ciechru niem. nabył rodak nasz pan Andrzej Szutkowski gospodarstwo 100 morgowe od Niemca Schneidera za 75,300 mk. Przewłaszczenie już nastąpiło.

* **Jarocin.** Gospodarzowi Walentemu Dorszowi w Łuszczanowie spaliły się dnia 21 bm. dwa chlewy i dwie szopy. Przyczyną

pożaru nieznana. Stratę pokryje zabezpieczenie. — Pomiędzy trzodą chlewną właściciela Józefa Szymkowiaka w Górze wybuchła czerwotka. — Czerwotka pomiędzy trzodą robotnika Jana Kościelnika w Józefowie ustala.

* **Kępno.** W nowo budującym się kościele katolickim załamała się część sklepienia, które wykonała pewna poznańska firma. Sklepienie to nie było jeszcze odebrane, dla tego też gmina kościelna nie ponosi żadnej straty.

* **Samobójstwo w pijaństwie** popełnił usiłowała robotnica Kelm w Durowie p. Wągrowcem. Skoczyła ona dwukrotnie do durowskiego jeziora, skąd ją za każdą razą wyratowali pracujący w pobliżu robotnicy kolejowi. Poczem jeszcze po raz trzeci próbowała skosztować kąpiel.

* **Z Kasparska** piszą do „Pielgrzyma”: Wioska nasza znana jest z głośnego procesu o starania się w sprawie polskiej nauki religij. Przed niedawnym czasem założono tu Kriegerverein, do którego należą 9 Polaków, w tym 4, którzy siedzieli dłuższy czas we więzieniu za obronę swych dzieł. Jestto rzecz prawie nie do uwierzenia, a jednak prawdziwa!

* **Chełmno.** Pod zarzutem krzywoprzysięstwa przaresztowano i osadzono w więzieniu śledczem kapitalistę Leona Quella z Lisewa, żonę jego oraz ich szwagra.

* **Napad kolonistów.** W niedzielę wieczorem napadli jacyś młodzieńcy ze wsi kolonizacyjnej Słowikowa wracających do domu w Ostrowitem dwóch braci Walczaków (z których jeden żonaty, ojciec kilkorga dzieci, a drugi kawaler) i straszenie ich poranili. Zapewne tego jednego byłoby zabili, gdyby nie wybiegli na krzyk z domu jakiś kolonista ku obronie. Obaj mają na głowach wielkie i głębokie rany, kości nadwyrężone. Starszy ciężko zraniony, leżał do rana w rowie przydrożnym w wielkiej kałuży krwi, aż kolonista, jadąc rano do boru z synem, wioził go na wóz i przywiózł do jego domu w Ostrowitem. Lekarz miał oświadczyć, że nie wyzdrowieje! — Taką to oto kulturę szerzy się w dzielnicach polskich „ku obronie uciśnionej niemieczyzny”. Są to bezwarunkowo skutki tego niesłychanego szcucia ze strony hakatystów i prasy polakożerczej. Jeżeli tak dalej pójdzie, żaden Polak nie będzie pewien życia swego.

* **Katowice.** Pewien grabarz wypił co kolwiek za wiele a obawiając się swej lepszej połowicy poszedł na cmentarz i położył się spać w świeżo wykopany grób. Przypadek chciał, że żona jego, szukając go przyszła na cmentarz i znalazła go. Po długiem budzeniu grabarz przyszedł do siebie i dał wyraz nie zanadto mu przyjemnej rzeczywistości w następujących słowach: „Nawet w grobie nie ma ciekawości!”

* **Obraba kopalni.** Sąd okręgowy w Hamm skazał redaktora pisma humorystycznego „Simplicysymusa” za obrazę zarządu kopalni węgla Radbod na 6 miesięcy więzienia. Wskutek apelacji zniósł sąd ziemiański w Dortmundzie wyrok pierwszej instancji i skazał owego redaktora na 1500 marek kary.

* **Podoficer trucicielem.** Sąd wojskowy w Chalons sur Marne (Francja) skazał onegdaj podoficera Faraco z 8 pułku huzyrów w Verdun, który do zupy przeznaczonej dla żołnierzy jego kompanii wrzucił cyankalki, aby tym sposobem zgładzić ze świata między innymi pewnego żołnierza, któremu F. wniósł był 300 franków — na 20 lat robót przymusowych i na degradację.

* **Kalendarz.** Niedziela 27 lutego: A. nastazi i Leonarda. Wschód słońca o godzinie 6 minut 55, zachód o godzinie 5 minut 32.

Poniedziałek 28 lutego: Romana op.

Ruch w Towarzystwach.

Zebrania odbędą się:

— Tow. Pielgrzym pod w. Bogarodzicy w niedzielę o g. 6 na sali Domu kat.

— Koła Towarzystwa Rękodzielników w niedzielę o g. 7 w Domu kat.

— Tow. Przemysłowców w Jerzycach w poniedziałek o g. 8 w lokalu u p. Berkowskiego.

— Tow. przem. „Zgoda” w Żegrzu w niedzielę o g. 7 w lokalu p. Florkowskiego.

— Kat. Tow. Rzemieślników Polskich w poniedziałek o g. 8 i pół w Domu katolickim.

— Tow. polsko-kat. Terminatorów pod w. św. Alojzego w niedzielę o g. 6 w Domu św. Józefa.

— Tow. Młodzieży polsko-kat. na Wildzie w niedzielę o g. 7 w lokalu posiedzeń ulica Strumykowa 36.

— Wyzwolenia, Tow. zupełnej wstrzemięźliwości od napojów alkoholowych, zamiast zebrania, odbędzie w niedzielę o g. pół do 8 na sali Domu kat. wieczornicę na cześć zjazdu delegatów „Wyzwolenia”.

Obrona Prawna.

— Panu J. K. M. 100. Skoro mąż nie daje żonie utrzymanie, to żona może wnieść o rozwód. — Osoba, która małżeństwo poleciła, nie jest za to polecenie odpowiedzialną. — Testament można cofnąć, lub w nowym testamentie unieważnić. Egzekutor testamentu może za swoją fatygę żądać wynagrodzenia. — Kontrakt najmu może przez dopisek na dalszy czas być przedłużony i dopisek taki, podpisany przez obie strony, jest ważny.

— Panu A. N. 10. Jeżeli pieniądze do matki należące, chce pan po jej śmierci odebrać, to matka musi książeczkę na złożone pieniądze w Banku na pana kazać przepisać albo w testamentie panu zapisać. — Płat przy ogrodzie obowiązany jest każdy właściciel postawić i utrzymywać po prawej stronie jego gruntu od głównego wehodu wzięwszy, lub podwórza.

— Panu K. K. w T. Listownych odpowiedzi nie udzielamy i w naszym piśmie paragrafów prawnych na każdą kwestję przytaczać nie możemy. Możemy tylko panu powtórzyć, że według prawa cywilnego w razie, gdy małżeństwo żyje w wspólności majątku i jedno z nich umrze, a dzieci nie pozostały, bierze pozostały małżonek najprzód swoją połowę, a z drugiej połowy także połowę. Gdy zmarły zrobił testament, to testamentem mógł ograniczyć pozostałego małżonka do połowy tego, co mu się z prawa należy.

Wiadomości handlowe.

Poznań, dnia 25 lutego rb.

Ceny zbożowe giełdy poznańskiej, notowane przez Patronat Związku Spółek (Sekretariat dla „Rolnika”):
towar wyborowy średni pośledni
Pszenica 225 215 207
Żyto 153 144 134
Jęczmień 140 130 120
Owies 150 143 139
(Wszystko za 1000 kg. netto franko Poznań).

Poznań, dnia 25 lutego 1910 r.
(Urzędowe notowania miejskiej komisji targowej na targu zbożowym).

Za 100 kilogramów:
towar piękny średni pośledni
Pszenica 22,50 21,50 20,70
Żyto 15,30 14,40 13,40
Jęczmień 14,00 13,00 12,00
Owies 15,00 14,30 13,90

Targ miejski na bydło. (Sprawozdanie urzędowe.) Poznań, 25 lutego.

Spędzono lub zwieziono:
83 sztuk bydła rogatego
792 „ „ świni
122 „ „ cieląt
48 „ „ owiec
Razem 1045 sztuk zwierząt.
Płacono za 50 klg. wagi żywej:
Wół.

d) mało pasione, każdego wieku . . . 25—27
Buhaje.

b) pełnomięsne, młodsze . . . 33—35
c) średnio pasione młodsze i dobrze pasione starsze . . . 29—31

d) mało pasione . . . 24—27
Jałowice i krowy.

b) pełnomięsne, utuczone, najprzedniejsze krowy najwyżej 7-letnie . . . 32—34

c) starsze, pasione krowy i mniej rozwinięte młodsze krowy i jałowice . . . 29—31

d) średnio pasione krowy i jałowice . . . 25—27

e) mało pasione krowy i jałowice . . . 23—21
Cielęta.

a) najwyborowsze cielęta utuczone . . . —

b) najwyborowsze cielęta utuczone i nie odsadzone . . . 52—54

c) średnio cielęta utuczone i nie odsadzone . . . 40—46

d) poślednie cielęta nie odsadzone . . . 30—35
Owce.

b) starsze skopy utuczone i młodsze owce utuczone . . . 30—33

c) średnio pasione skopy i owce (braki) . . . —
Świnie.

a) przeszło 3 centnary żywej wagi . . . —

b) pełnomięsne przeszło 2 i pół ctr. żyw. wagi . . . 52—53

c) pełnomięsne przeszło 2 ctr. żyw. wagi . . . 50—51

d) pełnomięsne do 2 centn. żywej wagi . . . 48—49

e) mięsne . . . 44—46

f) maziory . . . 42—46
Interes był spokojny. — Targ uprzątnięto.

Poznań, dnia 25 lutego rb.
(Urzędowe sprawozdanie targowe miasta Poznania podług zestawienia policyjnego).

Gena
Inne artykuły: naj- naj- przecię-
wyższa niższa ciowa

Śloma snopkowa za 100 kg. m. m. m.
Siano 9,— 7,— 8,—

Groch żółty do gotowania —,30 —,35 —,25

Groch biały do gotowania —,40 —,40 —,40

Soczewica —,50 —,50 —,50

Ziemiak 3,60 3,20 2,40

Mazło za 1 kg. 3,00 2,40 2,60

Jaja za kopę 4,00 3,60 3,80

Mleko za litr 0,18 0,16 0,18

Wółowina { od kulki za 1 kg. 1,70 1,30 1,50
od łopatki 1,60 1,20 1,40
od brzucha 1,50 1,40 1,20

Cielęcina { od kulki 1,60 1,30 1,40
od łopatki 1,50 1,20 1,40
od brzucha 1,40 1,40 1,40

Skopowina { od kulki 1,70 1,40 1,60
od łopatki 1,60 1,60 1,70
od brzucha 1,70 1,50 1,60

Więprzowina { głowizna i nogi 0,50 0,70 0,80
sadio 1,70 1,60 1,70
szynka wędz. 2,80 2,— 2,40
alenina 1,90 1,— 1,90

Konina 0,60 0,40 0,50

W piątek, dnia 25 b. m. o godzinie 4¹/₄ rano zakończył życie po długich i bardzo ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie św. Sakramentami, nasz najdroższy syn i brat

ś. p.

X. Kazimierz Michalski

proboszcz łódzki, radzca duchowny i egzaminator prosyn.
w 42 roku życia, a 17 kapłaństwa.

Eksportacja z zakładu Przem. Pańskiego do kościoła Dominikańskiego odbędzie się w niedzielę 27 b. m. o godzinie 5-tej, nabożeństwo żałobne rano w poniedziałek o godz. 10 przed południem, poczem pogrzeb na cmentarz farny (nowy).

O modlitwę za duszę drogiego Zmarłego proszą w smutku pogrążeni

Ojciec z rodziną.

POZNAN, dnia 25. 2. 1910.

Dnia 24 bm. zasnął w Bogu, opatrzony św. Sakramentami, mój najdroższy mąż śp.

Leonard Brykczyński

w 71 roku życia. Pogrzeb odbędzie się z zakładu św. Józefa w poniedziałek, dnia 28 bm. o godzinie 4 po południu.

W ciężkim smutku pogrążona żona.

Dnia 25 bm. rozstał się z tym światem po długiej i ciężkiej chorobie, opatrzony św. Sakramentami

X. proboszcz Kazimierz Michalski

radzca duchowny i egzaminator prosynodalny, członek honorowy oraz były Patron Kat. Tow. Rzem. Polsk. w Poznaniu.

Eksportacja odbędzie się w niedzielę, dnia 27 bm. o godzinie 5 z zakładu Przem. Pańskiego do kościoła Dominikańskiego. Nabożeństwo żałobne i pogrzeb w poniedziałek 28 bm. o godz. 10 w kościele Dominikańskim. Członków uprasza się o liczny udział w obrzędach pogrzebowych.

Zarząd Katolickie Towarzystwo Rzemieślników Polskich w Poznaniu
X. Ruciński, patron. Fr. Węclawski, prezes.

Zaraz do nabycia:

- Smaczny folwarczek w okolicy Gniezna:** obszaru 430 mg. incl. 20 mg. smużnych łąk. Ziemia dobra żytwna w wysokiej kulturze; budynki wszystkie murowane, w części nowe, welbowane na żelazie. Dwór pański wygodny o 8 pokojach, kuchni etc. w ładnym ogrodzie. Inwentarz żywy i martwy kompletny, gospodarstwo pod każdym względem zasobne. Zaliczki potrzeba 50,000 mk.
- Folwark w okolicy Przementu:** obszaru 440 mg. w tem 70 mg. łąk i 70 mg. już starszego lasu; ziemia w połowie jeźmienna, w połowie dobra żytwna w wysokiej kulturze. Budynki wszystkie masywne w największym porządku; kompletny żywy i martwy inwentarz i bogate zasoby. Zal. p. 40 000 mk.

Drwęski & Langner

(Marcin Biedermann)

Dom bankowy

Telefon 1960. POZNAŃ ul. Rycerska 38.

Założony w roku 1876.

Włosy damskie w olbr. wyborze jako: Warkocze od 2 do 20 mk., podkładki od 30 f. Podkl. z dług. włos. od 3-12 M. pol.

Stanisław Wenzlik

6 razy premiowany w Paryżu, w Londynie itd. Poznań, ulica Wilhelmska 19, zwać na nazwisko inr. ul. aby zaw. unikn. Zamów. z prow. wykon. odwr. własne wyczes. włosy mogą być wypr.

Która Centryfuga?

Jeśli po dziś dzień który z rolników zapyta w sąsiedztwie, która centryfuga najlepsza i najwięcej korzyści odrzuca, to ogólnie polecać będą „Alfa” i mają rację. Właściwie Alfa jest tem separatorem, który stał zawsze na czele wszelkich fabrykacji centryfug i przez postępy w poszczególnych konstrukcjach dzisiaj coraz więcej jak kiedykolwiek jest niedoścignioną. Z względu na wysoką działalność na godzinę, gruntowne odśluszczenie, mierne zapotrzebowanie siły, rzetelne wykonanie, umiarkowane zużycie, duża trwałość.

Kto z niniejszym się nie zgadza, to widocznie separatora Alfa nieznia, albo też ma szczególny, w tem interes przez podstępne złudzenie kogoś, mieć dla siebie osobistą korzyść, polecając niesumienne mniej wartościowe wyroby. Zażądać uprasza się natychm. bez kosztów przesyłki wyjaśniających pism. o Alfa Laval Separatorze Berlin NW. 138. T. z ogr. p.

Städtische Sparkasse in Posen.

Die Verwaltung der Sparkassenannahme Stelle XV Halldorfstr. 39, bishiger Verwalter Herr A. Machowicz, ist Herrn Drogeriebesitzer Max Semmler übertragen worden. Die Sparkassen-Annahmestelle I bisher Wallischei No. 76 (Wallischei Apotheke) ist nach Wallischei, No. 69 verlegt und ihre Verwaltung Herrn Drogeriebesitzer Viktor Offierski übertragen worden.

Posen, den 16. Februar 1910.

Sparkassen-Deputation.

Magazyn stroju

Firma Z. Tokarska z placu Piotra przeniosła na św. Marcina nr. 3, zarazem zamieniła na firmę **Chapeau chic.**

Polecam gustownie ubrane kapelusze, wstążki, ryżki, woalki, kwiaty, fasony, w wielkim wyborze po bajecznie niskich cenach. **Żałobne kapelusze zawsze na składzie.**

Pewna egzystencja!

Skład tow. kolonialnych i rzeźn. rocznego obrotu przesłało 20,000 mk. z powodu większego przedsięwzięcia rodakowi do odstąpienia. Do objęcia potrzeba około 1000 mk. zgłoszenia z nazwiskiem na odpowiedź przyjmuje

L. Starczewski, mistrz rzeźn. Jachinie p. Kl. Lassowicz O. Schl.

Skład rzeźniczy z warszt. ponieszk. ect. w którym teraz, dzierżawca prowadzi rzeźn. 6 lat z dob. prowadz. jest od 1. 4. do wydzierż. Bliższych szczeg. udz. właśc. Poznańska 50.

Około 26,000 marek poszuk. jako 2 hipot. na tutejszą nową kamienicę i na przyległe grunta budowl. na 1 mniej. hipot. Oferty uprasza się do ekspedycji Wielkop. pod nr. 890

Bogaty

będzie ten, kto kupuje nowe lub używane obuwie i do podszewki daje do fabryki obuwia. Najtańsze i najmocniejsze obuwie w wielkim wyborze poleca Szan. Publiczności także 2-gi powiększony skład nowego obuwia z rzetelną usługą właścicieli:

P. Gzelski, Poznań ul. Półwiejska — Halldorfstr. 19

Także kupuję różne stare obuwie.

int. wiktualny

w dobrem położ. prawie bez konk. tylko z pow. choroby tania do sprzedania. Pewna egzystencja! Oferty uprasza się do ekspedycji Wielkop. pod nr. 904

Mam na sprzed.

następujące gospodarstwa pod korzystnymi warunkami w Sarbec pod Wągrowcem 340 mg. ziemi średniej, w Jabłkowie pod Skokami 69 mg. ziemi dobrej, w Czeszewie pod Gołańczą 38 mg. ziemi również dobrej. Bliższych informacji udzieli

Spółka Ziemska, w Gołańczy, Gollantsch.

Poszukuję

wiatraka

lub młyna wodnego do wydzierżawienia zaraz lub od 1 kwietnia rb. L. Zenker, Gr. Räschen Kr. Calau.

Skład kolon. wiktualny

z maglą z i pomieszk. od 1000 do 15—16000 mk. z pow. chor zaraz lub od 1. 4. 10. do sprzed. Gdzie? wsk. eksp. Wielkop. pod nr. 899

Skład wiktualny

z maglą, dobrze zaprow. z powodu innego przedsięw. do sprzed. Zgł. do eksped. Wielkop. p. nr. 921.

Biegło siwaczki

poszuk. na kolorową roboczą bieliznę Zach. Hamburger Söhne ul. Kramarska 6. Zgłosz. przyjmuje od 4—6-tej.

Dobra rada:

Bierzcie tylko

„Ozonit“

(patent prof. Giesslera)

modny środek do prania czyni on bieliznę olśniew. białą.

God. goech.

Na wyrzuty liszajowe

zaleca się gorąco Obermeyera mydło Herba.

Pan H. Glatthaar w Appenrod (Oberh.) pisze:

„Chętnie niniejszem Panu poświadczam, iż od dłuższego czasu używałem z jak najlepszym rezultatem dla mojej żony, która cierpiała na wyrzuty liszaju t. zw. (Herpes avis)

Obermeyera mydło Herba jest do nabycia w wszystkich aptekach i drogeriach, kawałek 50 f. mocniejsze 1,00 Mk.

Kto chce posiadłość wiejską lub miejską **prędko** sprzedać albo zamienić lub też dobrze kupić, niech się zgłosi do firmy „Bourse“

Posen, Breslauerstr. 18
Poszuk. natychm. do kupna: ca. 70, 90, 110, 160, 220 i 250 do 300 mórg.

Kompletne urządzenie

do int. rzeźn. do sprzed. Zgł. piś. do eksp. Wielkop. pod nr. 905

Staro zpprowadzony

interes kolonialny

z maglą jest zaraz tania do sprzedania. Zgłoszenia przyjmuje ekspedycja Wielkop. pod nr. 902

Potrzebni od kwietnia:

Kucharz żon. na 500 M. i dep. **Ogrodnik** kaw. zaraz. strzelec na 300 mk. **Służący** kawaler strzelec. **Kuchmistrz** kawaler. **Służący** kaw. obezn. z ogrod. do dziedzica kawalera **Pisarz** gosp. **Stelmach** żon. **Kowal** żon. **Ogrodnik** kaw. starszy bez usługi. **Kilkanaście** gospodyn do dworu i na folwarki. — **Kuchmistrzynie**, **panny** służące i **praczki** mogą się zgłosić

Pośrednik posad

Franciszek Niedzielski, Posen Wienerstr. 6 pt. Telf. 1036.

2 chłopców

odwiedzających szkołę średnią, przyjmę na stancję od kwietnia. Pomoc w naukach bezpłat. Opieka troskliwa. **Dudziak** Poznań św. Marcin 32.

2 uczel

i 2 czeladzi stelm. przyjmie zaraz **Fr. Kube**, Poznań. Jeżyce ulica Poznańska nr. 3.

Kilka wykwalifik. gotuj. **Kuchmistrz** na wysoką pensję, **osoby** do tow. **bony frebl.**, **kilkanaście** gospodyn do dworów i na prob. **panien** służących z pras. męsk. bielizny i krawiecz. **pracek** dworsk. **nianiek**, **pokojuowych**, **kucharek** etc. Znajdą **korzystne** miejsca od kwietnia. **Spieszne** zgłoszenia ze świadectwami proszę pod adresem:

Antonina Wesołowska, Stellenvermittlerin. Tel. 1645. Poznań-Posen, Wilhelmstr. 18 I.

Mleczarz

kaw. posiad. świad. szkoły mlecz. szuka posady zaraz lub od 1. 4. w dominalnej sp. mlecz. Zgł. do eksped. Wielkop. pod nr. 910

Poszukuję zaraz i od 1. 4. 10. **gospodyn**, **kucharki**, **pokojuowe**, **nianki** i **dziewczyny** do wszelkiej pracy. **Barbara Jakś**, Stellenvermittlerin Posen, św. Marcin 70—71.

BIAŁY TYDZIEŃ.

W tym tygodniu będą na ten cel wyłożone białe towary wszelkiego rodzaju i są
bardzo tanio na sprzedaż.

Na prowincya
zamówienia od
20 m. począwszy
franko.

Kupony biał. haftu
95 85 70 65 30 22 f.
Kupony biał. batyst
95 68 55 33 fen.

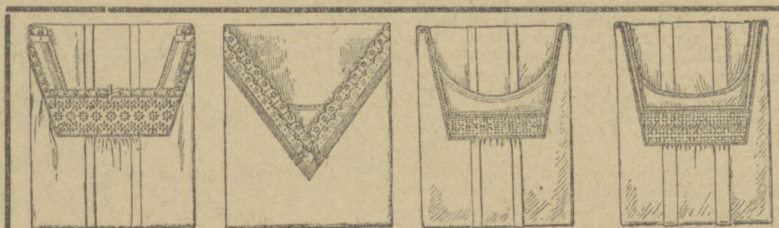
Nadzwyczajna ilość **białej bielizny** po rzadko znanych tanich
wyjątkowych cenach.

Koszule damskie do połowy haftowane z delikatnego Renforce każda sztuka 2⁴⁵ m.

Halki haftowane tylko w dobrym wykonaniu
2⁶⁵ 3²⁵ 3⁶⁵ m.

Halki z koronkami
3⁹⁰ 4⁷⁵ 5⁴⁰ m.

Koszule damskie krój reform. wszystkie sztuka po 1⁹⁵ m.

Koszule damskie na ramionach zapinane, dzierzgane . . .
Kaftaniki nocne satynowe
Kaftaniki nocne barchanowe
Spódniki barchanowe.
Majtki do kolan z haftem . . .
wszystko każda sztuka 1²⁵ m.

Nowości w podstanieczkach.

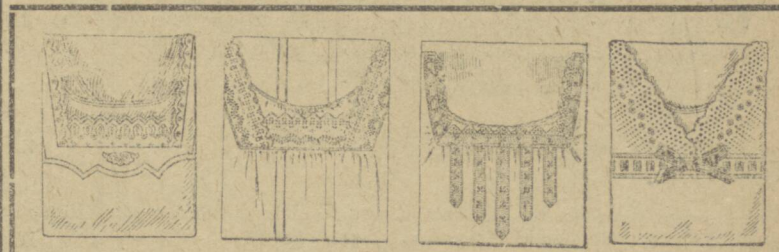
Podstanieczki z Renforce dzierzgane . . . sztuka 78 fn.
Podstanieczek haftowany wstążeczką przeciągany 1¹⁵ 85 M.
Podstanieczek z szerokiego haftu, eleganci 1⁷⁵ 1⁴⁵ M.
Podstanieczek z szerokiego haftu, także haft w plecach 2⁸⁵ M.
Podstanieczki „Nowość” amerykańskie 3⁹⁰ 4⁵⁰ M.
Eleganckie haft, podstanieczki najwytworniejsze 2⁴⁵ 3⁹⁰ 5⁵⁰ do 10⁵⁰ M.

Eleganckie koszule na wyprawę najprzedniejszy materiał, 1a haft. każda sztuka 2⁸⁵ m.

Garnitury w bieliźnie

Damska koszula dzienna i majtki w najstaranniejszym wykonaniu, wystrój haftem i koronką
garnitur 8⁵⁰ 10⁷⁵ do 35⁰⁰ m.

Koszule damskie pierwszorzędne wykonanie każda sztuka 2⁶⁵ m.

Materiały na bieliznę.

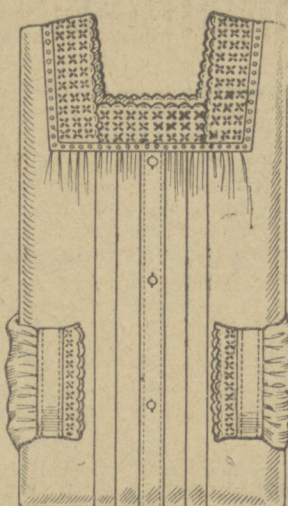
Hemdentuchy 80 cm. szerokie	metr	45	42	35
Alzackie Renforce delikatne włókno	metr	65	70	54
Alzackie linon w rodzaju płótna	metr	52	45	38
Batyst na bieliznę 84 cm. szer.	metr	1 ⁰⁵	65	55
Materiał Macco na bieliznę	metr	1 ⁰⁵	88	65
Czyste płótno na bieliznę	metr	1 ⁵⁵	1 ³⁰	

Bielizna kąpielowa.

Ręczniki do froterowania	1 ⁰⁰	72	42
Prześcieradła dla dzieci do kąpieli	1 ⁴⁰	1 ²⁰	
Wielkie prześcieradła do kąpieli	4 ⁰⁰	2 ⁸⁰	
Chodniki do kąpieli, łatki do mydła bardzo tanio.			
Partja serwetek dla dzieci z białego kądzielzawego materiału	szafka	22	

Bielizna kuchenna.

Ręczniki kratkowe do statków	pół tuzina	1 ³⁰	95
Ręczniki do talerzy i szklanek	pół tuzina	2 ¹⁰	1 ⁷⁵
Ręczniki Gerstenkorn	pół tuzina	1 ⁷⁵	1 ²⁵
Drellszkowe ręczniki	pół tuzina	2 ¹⁵	1 ⁷⁵
Maglowniki	szafka	1 ²⁰	85
Imitowane skórzane ścielki do kurzu	pół tuzina	1 ¹⁰	55

Damska koszula nocna z haftem 2⁹⁵ M.

Gotowa bielizna pościelowa tylko w wypróbowanych gat.

Białe powleczenie 2⁶⁵ M. Powleczenia na poduszki got. uszyte na pierz. z dobr. m. dom. 84×84 cm. 78 f. 84×100 cm. 95 f. Białe powleczenie 2⁸⁵ M. Stosowne powleczenie na poduszki z dobrego linonu 84×84 88 f. 84×100 cm. 1⁰⁵ M. Białe powleczenie 2⁹⁰ M. Stosowne powleczenie na poduszki z delikatnego linonu 84×84 cm. 98 f. 84×100 cm. 1¹⁵ M. Białe powleczenie 2⁸⁵ M. Stosowne powleczenie na poduszki z satyny w paski 84×84 cm. 1¹⁵ M. 84×100 1³⁰ M. Białe powleczenia 2⁸⁵ M. Stosowne powleczenie na poduszki z dobrego adamaszku 84×84 cm. 1³⁵ 84×100 cm. 1⁶⁰.

Gotowe prześcieradła

z dobrego dowlasu sztuka 1⁹⁵ 1⁷⁵ 1²⁵ M.
z dobrego półpłótna sztuka 2⁹⁰ 2⁴⁵ 1⁶⁵ M.
Partja powleczeń na poduszki z dobr. materji do pr. 84×84 cm. 98 f. 84×100 cm. 1¹⁵ M. gotowe uszyte 98 f. gotowe uszyte 1¹⁵ M.

Damskie

nocne koszule

w pierwszorzędym wykonaniu.

Damskie koszule nocne

krój Geisha haftowane 4⁵⁰ 3⁹⁰ M.

Damskie koszule nocne

z obfitym haftem 6⁴⁰ 5⁷⁵ M.

Męskie

koszuleienne

z wypróbowanych materji do prania

własne wypracowanie 3⁵⁰ 2²⁵ M.

Materiały na pościel.

Prześcieradła półpłóciennie	metr	1 ¹⁵	85
Prześcieradła dowlasowe	metr	1 ¹⁰	65
Linon szerokość powleczenia pierzyny	metr	1 ¹⁰	88
Satyneta walis w paski 84 cm. szeroka	metr	60	55
Satyneta walis w paski 130 cm. szer.	metr	1 ¹⁰	98
Adamaszek na powleczenia 84 cm. szer.	metr	1 ⁰⁰	80
„ „ „ 130 cm. szer.	metr	1 ⁵⁰	1 ²⁵

Chustki do nosa.

Delikatne chustki z linonu	pół tuzina	80	95
Czysto płóciennie chustki	pół tuzina	2 ²⁵	2 ⁷⁵
W rodz. ledw. damskie chusteczki	szafka	15	18 25

Damskie chusteczki do nosa

imitacja Madeira haft. do wyszukania

szafka 88 75

Ręczniki.

Białe drellszkowe ręczniki	pół tuzina	1 ⁹⁵	1 ⁷⁵
Białe drel. ręczniki nadzw. ciężkie	pół tuzina	3 ²⁵	2 ⁴⁵
Białe ręczniki adamaszkowe	pół tuzina	3 ⁵⁰	2 ⁶⁵
Białe ręczniki Gerstenkorn	pół tuzina	4 ²⁵	3 ⁹⁰
Białe nakrycia do kawy z 6 serwetkami			
z azurowym brzegiem			
z kol. brzeg. obrus i 6 serw.			
4.85 7.75 M.		3.75	5.25 M.

Obrusy i serwety

tylko dobre gatunki
nadzwyczaj korzystne.

Obrusy adamaszkowe

Bielizna stołowa, Macco

Białe obrusy do kawy

najnowsze wzory
ośniewająco białe
z kolorowym brzegiem
najnowsze wzory

wielkość	110×120 cm.	115×125 cm.	115—150 cm.
	1.30 Mk.	1.85 Mk.	2.40 Mk.
Serwety 40—40 60—60.			
Obrusy 130—130 130—160 145—225			
tuzin 3.80. 6.30. Sztuka 2.25 2.85 4.25.			
szafka 110—125 cm. 130—130 cm. 130—160 145—225 cm.			
2.10 2.90 3.50 5.50 Mk.			

W niedzielę
wielka dekoracja
godna widzenia.

M. Schneider, Poznań.

Bank Włościański w Poznaniu

Towarzystwo akcyjne założone w roku 1872 reguluje
hipoteki

pod dogodnymi warunkami, przyjmuje

oszczędności

placąc od dnia złożenia pieniędzy:

- 3½% na każdorazowe żądanie
- 4% za kwartalnym wypowiedzeniem,
- 4½% za półrocznym wypowiedzeniem.

Zaleca się wpłacanie pieniędzy na konto czekowe pocztowe Wrocław Nr. 2771 za pomocą przekazów, które Bank na żądanie bezpłatnie i franko przesyła.

W parę miesięcy

Królowa
mlecznych wirówek

Titania

wnosi to, co kosztowała, dzięki temu, że się dostaje więcej smietany i masła, świeżo, słodkie, odłuszczone mleko dla pokarmu cieląt i prosiąt.

TITANIA odtuszcza gruntownie, posiada lekki chód, prędko i wygodnie, jest do czyszczenia i prawie wcale nie potrzebuje reparacji.

TITANIA niema ani górnego ani dolnego łożyska, ani sznura ani talerzy, ale posiada wiszący bębnowy szpindel, wstawkę o jednym kawałku i automatyczne oliwienie.

Dajemy gwarancję.

Na żądanie dajemy na próbę, pozwalamy spłaty na raty i bierzemy stare wadliwe separatory w płatę. Zobaczyc można u naszych wszędzie znajduj. się przedstawicieli.

Märkische Maschinenbau-Anstalt „Teutonia“,
Frankfurt, Oder. F 331.

własnej kieszeni popełnia ten, kto nie używa do chowu i tuczu świń jedynej prawdziwej domieszki **Susolu**. Świnie pasione domieszką **Susolu** lepiej żrą, prędzej się tuczą i co ważniejsze, nie podlegają żadnym zaraźliwym chorobom, jak czerwone, pomorowi, sztywnieniu i rozmięczeniu kości.

Domieszka **Susolu** kosztuje dziennie kilka fenigów, a odzyska na trzodzie marki i talary. Setki podziękowań świadczą o dobroci tego fabrykatu. 3874

Susol jest do nabycia we wszystkich składach, drogeriach, i aptekach, lub też wprost z chemicznej fabryki **Susolu** w **Poznaniu**, adres do listów:

Chemiczne Fabrik des S u s o l, Posen W. 16.

Susol kosztuje w paczkach po 1 f. 40 fen., 2 f. 75 fen., we workach po 10 f. 3,50 mk., 25 f. 7 mk., 50 funt. 13,50 mk., 100 f. 25 mk. franko do najbliższej poczty lub stacji kolejowej, zamawiającego 10 f. wysyła się pocztą, większe ilości koleją. Upraszamy o dokładny adres i podanie stacji kolejowej, do której mamy **Susol** wysłać. Kto przysła pieniądze naprzód nie płaci koszt. zał.

Premiowany

w Poznaniu 1907. Gnieźnie 1909. Amsterdam 1909.
1909. Grand Prix — Paryż 1909. Złoty medal.

Brzytwa Ia prima

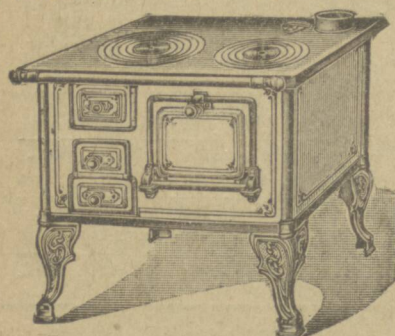
Nr.	33	34	36	37	39	45	46	48
mk.	1,25	1,50	1,75	2,25	2,75	3,25	4,00	4,80

za sztukę

Paski do ostrzenia po 1,00 1,25 1,50, 2,00 mk.
Maszynki do włosów na 3,7 i 10 mm. Cena 5,50 mk.
Siekierki do rąbania drzewa 4-5 funt. 3,75 mk.
Rewolwery lefoszowe 7 mm. 3,50 mk. 9 mm. 5,00 mk.
Rewolwery centralowe 7 mm. 6-12 mk. 9 mm. 8-15 mk.
Kieszonkowy 6 mm. pistolet-teszyn 1,20 mk. Pojedynczy pistolet z 1 lufą 80 fen. 2-lufowy pistolet 2,00 mk. Browningi prawdziwe po 32 mk.
Kute stalowe nożyczki 6 cali 80 fen. 7 cali 90 fen.
Nożyce do owiec 1,00 mk.
Nożyce do włosów 7 cali 1,90 M.
Noże i widelce za parę 0,30 do 1 mk. Żelazko do prasowania dob. poniklowane 2,25 mk., kute dusze szt. 45 fen. Młynek do kawy ze żelaznej blachy wykonany i muszla z porcelany 70 fen., Widły 3 zęb. szt. 40 fen.

Wysyła tylko za zaliczką

kociołkiem do wody 59 mk., z 4-ma kołami 80.

Wysyła tylko za zaliczką.

L. Sochaczewski, Pleszew (Pleschen n. 6)

Bank Przemysłowców

Telefon 168
Zyrokonto w Banku Rzeszy

w Poznaniu

Pocztowe konto czek.
Wrocław 2819

dyskontuje weksle kupieckie po 5%

udziela pożyczek pod bardzo dogodnymi warunkami, przyjmuje depozyta, placąc od dnia złożenia do dnia odbioru:

na każdorazowe żądanie 3½%

za kwartalnym wypowiedzeniem 4%

za półrocznym wypowiedzeniem 4½%

poleca członkom **skarbee** (safes) do łaskawego użytku, zakłada na żądanie **konta czekowe**, nadmieniając, że czeki wykupuje **bez prowizji** także „**Dresdener Bank**“ w Berlinie jak również filie tegoż w wszystkich znaczniejszych miejscowościach Niemiec.

Zamiejscowym poleca się przekazywanie pieniędzy **bez opłaty portorji** przez **pocztowe konto czekowe** w **Wrocławiu 2819**.

Ogólne Niemieckie Towarz. zabezpieczeń w Sztutgardzie Na wzajemności. Założone 1875.

Pod gwarancją Sztutgardzkiego akcyjnego Tow. Zabezpieczeń wspól i reasekuracyjnych. Kapitał zakładowy przeszło 68 milionów mk.

Zabezpiecz. od odpowiedzialności prawn, wypadków i na życie

Ogólny stan zabezpieczeń: 770.000 5373

Przychód miesięczny około 6000 członków.

Zastępców wszędzie się poszukuje.

Prospektami bezpłatnie służy
Martin Jacoby
Subdyrakcja w Poznaniu,
ul. Wilhelmowska 24
Nr. telef. 2364
Postschliesfach 176.

Z rozbiarki

na św. Łazarzu ul. Głog wska 108 jest na sprzed. od 1 marca b. wielka ilość dobrych **plecy, podłóg, okien, drzwi, belek, cegieł, t. d.**

Lokomobile

i młocarnie parowe używane lecz w beznagannym stanie, okazują się do nabycia u

M. Kraszkowskiego
w Ostrowie.

Kanapy

garnitury pluszowe materace wyrabiane w własnej pracowni pod długoletnią gwarancją, oraz

meble

szafy, szafki do bielizny, łóżka, krzesła, lustra itd. po rzeczywiste niskich lecz stałych cenach
Fr. Krzyżanowski, Św. Marcin 5/6, obok kościoła.

Wyprawy całonocne jaknajtaniej. Zasada: Większy obrót, mały zysk. Upr. uprzejm. zważać na firmę.

3 wyżły

rasy niemiecko-ang. brązowe 4 mies. stare, 1 suka stara, rasy ang. ma na sprzedaż. 873
C. Stawicki Góra p. Radowitza.

gościńca

Poszukuje się dzierżawy

Piekarnia

i całk. urząd. jest do sprzed. Zgł. do eksp. Wielkop. pod nr. 867

Dom

z handlem kol. w dobrym biegu z placem budowlanym w najlepszym położeniu w Głównie, jest do sprzedania lub do dzierżawy pod dogodnymi warunkami. Zgł. upr. właśc. **L. Dobrowolski** Główna p. Poznań.

„EUSKOL“ specjalny preparat z iglic sosnowych jest uwieczniony najwybitniejszymi uznaniami lekarzy i pacjentów, że jak najwięcej udowodnionym skutkiem używano u chorych na płucę kokuksu, astmie, katarach, jest absolutnie pewny środek na katar i dzięki jego odtwarzającemu działaniu, wyśmienitym pośrodkowi desynfekcyjny przy zaraźliwych chorobach. Takowy umożliwia przebywanie w czasie desynfekcji i działa przytem zdrowotnie. „EUSKOL“ leczy zółty, kaszel i cierpienia płucne u koni. „EUSKOL“ wywodzi nierzadko energicznie wszelkie zarażki i łączy ułatwiający amoniak. Znakomite skutki, odznaczające uznanie. „Euskol“ jest we wszystkich drogeriach i aptekach do nabycia. Generalne zastępstwo na Śląsk, Poznań, Prusy Wschod. i Zach.

F. Reichelt, G. m. b. H., Breslau.

Baczność! Popierajmy swojski wyrób!

Chleb

z **Karlsbadzkiej Piekarni** który nie ustępuje obcym wyrobom jest nieomal w każdym wiktualnym składzie do nabycia.

Wacław Schwarz, Poznań.

W Kamieniu (2 km do kolei 16 kl. do Jarocina, 5 km. do Żerkowa) mamy na sprzedaż z kompletnymi budynkami:

- około 1100 mg. w całości lub w dwóch częściach po około 550 lub 350 morg.
- około 700 morg.
- kilka gospodarstw po około 100 morg.
- cegielnia z około 100 morgami.

Bliższych wiadomości udziela: **W. Pan Pleciński** w **Kamieniu** p. Gr. Lubin — Langenfeld, i podpisana Spółka. **Poznań**, w styczniu 1910.

Spółka Rolników Parcelacyjna, pl. Wilhelmowski 18.

Sprzedaż budulcu sosn.:

109 sztuk — 105,25 metrów kubiczn z tegorocznego porębu, położonego między trzema szosami (do Szamotuł 8. do Ostrowa 4, do Polka 5 km.) odbędzie się przez licytację

w środę, 2 marca o godz. 10

w Lipnicy pod Szamotulami. Wykaz pomiaru drzewa i innych objaśnień udzieli bezpłatnie Zarząd leśny w Lipnicy lub Zarząd leśny w Grudnej p. Bolewice (Neutomischel).

Miechy
kowalskie
maszyny do wiercenia,
kowadła, śrubosłuki,
klupy, młoty
i wszelkie narzędzia dla kowali-
maszynistów poleca pod gwaranc.
i po tanich cenach
T. Krzyżanowski,
Poznań, ul. Szewska 17.

Cheecie się Panowie ożenić?

Ze strony Pań, (między innymi także takich, które mają dzieci nieślubne lub są ułomne), które jednak posiadają od 1000 100000 kor. majątku, otrzymaliśmy polecenie, wyszukania dla nich odpowiednich mężów. Tylko ci Panowie (choćby niezmężni), którzy rzecz serjo biorą, a którzy zaraz żenić się mogą, raczą się zgłosić pod **Schlesinger** Berlin 18.

Panienek

poszuk. się do damsk. krawiec.
B. Wegner, Wrocławska 31.

Potrzuje od 1. 4. 10. pilnego, trzeźwego i uczciwego

selternika.

Kazimierz Deichsel, Znina.

Überschüsse

aus der Januar-Auktion in der städtischen Pfandleihanstalt bei den Pfändern 12 588 bis 18 541 sind gegen Vorzeigung der Pfandscheine bis spätestens 30. April 1910 abzuheben, sonst fließen sie dem Reservefonds zu. Die Pfandleihanstalt Deputation.

Hygieniczne

towary gumowe

dla pań i panów.
Katalog gratis, i franko przesyła dom wysyłkowy „**Merkur**“
Gr. Lichterfelde 55.

Wynalazcy!

Dobry pomysł może przez umięjęt. wyzysk. do zamożn. doprowadzić. Inform. bezpłatnie udziela inżynierskie biuro pat. **Ebel & Schmidt** Wydział Poznań, ul. Buddego, 12. 111

Artikuly higieniczne

najnowszy katalog z polec. wielu lekarzy i prof. przesyła gratis i franko **H. Unger**, fabryka towarów gumowych. Berlin N. W. Friedrichstr. 91/92

Romu pożądana jest pożyczka

na gospodarst. lub na kamienicę niech się zgłosi z jaknajwiększym zaufaniem do naszego towarzystwa. Mamy własnego sądowego przysięgłego taksatora. 5130

E. B. Adamkiewicz i Spł. zakup i sprzedaż gospodarstw i kamienic. Posen Kronprinzenstr. 12

Podgorzelnik

egzamin., posiad. pierwszorządne świad. z pięcioletnią praktyką poszukuje od 1. 7. 10. lub prędzej **samodzielną posady**. Zgł. do eksp. Wielkop. pod nr. 829

Pomocnika

przyjmie od 1. 4. tr. skład tow. kolon. win, cygar i destylacji. Zgłoszenia z podaniem kopji świadectw i podaniem pensji. 825

Stanisław Heil, Kruszwica, Kruszwitz, Rynek.

2 uczni

z ładnym charakt. pisma przyjmie natychmiast 545

K. Loga, plac Piotra, skład cygar i papierosów.

Do mego handlu żelaza, tow. kolonialn. i artykuł. budowlanych poszukuje zaraz lub od 1. 4. 10.

uczni

syna uczciwej rodziny 648
W. M. Przezborski, Poniec, Punitz

Co tylko wyszł!

w drugim znacznie powiększonym wydaniu:

Mówca

Doskonały

zbiór toastów i przemówień poważnych i humorystycznych wierszem i prozą we wszystkich okolicznościach życia towarzyskiego, jako to: na Nowy Rok, zaręczyny, wesela, chrzciny, imieniny, na cześć niewiast, duchowieństwa, na srebrne i złote jubileusze, na cześć mężów zasłużonych w społeczeństwie, na uroczach, zebraniach itd.

Dziśko to zawiera bardzo obfity zbiór toastów i przemówień i jest niezbędne dla każdego. — Szczególniej uwzględniono w zbiorze tym przemówienia i toasty na cześć pań, panien, duchowieństwa itd. wierszem i prozą. — Poważne toasty przeplatają humorystyczne i jest dziełko to prawdziwym skarbcem dla tych, którzy przemawiać chcą.
Cena bez opłaty 75 fen. z fr. przesyłką 85 fen., w opr. 1 M. z franko przesyłką 1,10 M.
Poleca i przesyła odwrotnie **Fr. Chocieszyński, Poznań.**